

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quis Parochus? paragr. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

tempore opportuniore, & ad Parochum pertinere uti aptis remediis pro instructione suorum. Differat igitur cum prudentia, nam omnino expellere integrum ei non est.

In Ecclesia assistat Matrimonii Parochus.

II. Secundum, ut in tali loco, hoc est in Ecclesia celebretur regulariter Matrimonium, & non alibi. Quare prudenter in Paronimitana & Diocesis Synodo anni 1652. sic præscribitur. Nullo autem in loco, nisi in Ecclesia, qua propria Sacramentorum domus, est, Sponfos (Parochus) jungat, nisi iustam ob causam nobis (Hoc, est Archiepiscopo) probatam.

Quocumque tempore assistat.

III. Tertium denique est, videre, an tali solum tempore matrimonia sint celebranda? Verum nihil de hoc Sacri Canones, vel Concilia. Quare possunt quocumque tempore mane, Vespere, die Festivo, Feriato, &c. Nam, quando in Sacris Canonibus prohibentur Nuptiæ in Quadragesima, vel Adventu, id non intelligitur de ipso Matrimonii contractu, sed de solennitatibus Benedictionis, & Traductionis, quæ fieri solent post Matrimonium contractum, ut omnibus est compertum, & nos infra explicabimus.

§. V.

Quis Parochus?

I. Proprius debet esse Parochus, qui assistere debet illis, qui in Matrimonio sunt copulandi.

Quare I. Summus Pontifex pro toto Orbe.

II. Archiepiscopus pro suis, & in decursu visitationis pro ovibus sui suffraganei, vel quando ad eum fuit appellatum, & sententia data transit in rem iudicatam, vel elapsum est decennium appellationis.

III. Episcopus pro sua Diocesi.

IV. Abbates nulli Episcopo subiecti pro suis, in quos habent jurisdictionem Episcopalem (non tamen, qui Abbatiam illam Tamburinus de Sacramentis.

habent in commendam, de qua quæstione vide Dian. b)

V. Capitulum Sede Vacante item pro suis.

VI. Legatus à latere pro suæ legationis Provincia.

VII. Cardinales pro suo titulo; Hi omnes & possunt Matrimonii legitime assistere, quia omnes sunt Ordinarii, & Pastores respectivè ad prædictos,

Idem possunt Vicarii Generales ipsorum, ex vi d Vicariatus, Idem Viceparochi, id est ii, quibus legitime Parochiæ cura plenè mandatur, quamvis enim, non sint proprietarii Parochi, sed delegati, verè tamen pro eo tempore Parochi sunt, & Pastores. Hæc e fusè docent plures contra alios in aliquo discrepantes.

2. Rursus. Parochus non Sacerdos. Parochus excommunicatus, etiam si nominatim sit denunciatus, atque adeo vitandus, suspensus, irregularis, interdictus, Parochus putatus communiter talis ob titulum coloratum (Idem de Episcopo, Archiepiscopo, &c.) immò etiam cum solo communi errore, licet sine titulo, quando dicitur Parochus intrusus, validè assistunt, ut item validè dant licentiam Sacerdoti, ut assistat; quia hujusmodi assistentia, assistendique licentia non sunt actus Jurisdictionis, à cuius usu excommunicatus, prædictique privantur. Ita Doctores f citati contra alios.

Validè, dixi, nam, an licitè, dicam in Tr. de g Excommunicatione.

Quis ex licentia Parochi.

3. Præterea Parochus, vel ii, quos modo recensuimus, possunt hanc licentiam assistendi delegare alteri: sed certè solum ei, qui sit Sacerdos (non requiritur autem, ut sit approbatus ab Ordinario) clare enim Tridentinum h requirit Sacerdotem, & nil præterea.

Licentia autem hæc, vel scripto, vel voce delegari à prædictis potest, vel particulariter ad hoc certum Matrimonium, vel generaliter ad matrimonia quæcunque.

4. Si detur alicui Sacerdoti licentia absolute ad omnia Sacramenta administranda,

LII dari

e Sanc. Dioc. na ap. o. dem. loc. cu.

e Sanc. Dioc. na ap. o. dem. loc. cu.

e Sanc. Dioc. na ap. o. dem. loc. cu.

dari etiam hanc assistentiam quia, improprie
saltem, hanc assistentia est quaedam admini-
stratio Sacramenti Matrimonii, docet Co-
ninc, & ex declaratione Cardin. Pontius,
& Castrop. apud Dianam, a sed de hoc sub-
dubitat Aucta, b nisi alia circumstantia id
persuadeat. Hurt. e verò clarè negat, re-
quirit enim licentiam generalem ad exercen-
dum officium Parochi. Ratio est, inquit,
quia hæc assistentia non est administratio Sa-
cramenti Matrimonii cuius soli conjuges
sunt Ministri. Certe utraque sententia pro-
babilis est.

a Dia. p. 11
Tr. 3. ref.
32. Vide e-
tiam ibid.
Tr. 5. ref.
10.
b Av. q. 6.
mat. sec. 4.
§. Item.
c G. Hurt.
d. 5. mat.
diff. 11.

Quæ licentia.

5. Non sufficit tamen licentia præsum-
pta, nec tacita de futuro; tacita vero de
præfenti, ut si Parochus videns Sacerdo-
tem parare se dictæ assistentiæ, & cum pos-
sit prohibere, taceat, sufficere, probabilius
est.

d Cast. l. c.
§. 2. n. 3. &
4 citans
Pont. San.
Con. con-
tra Meno-
shium, a-
nosque.

Licentiam hanc, etiam metu, vi, dolo, &c.
extortam valere, diximus §. 3. n. 4.

*Mors Parochi post licentiam datam, quid
operetur?*

6. Si Parochus dedit mihi potestatem
assistendi huic Matrimonio, & antequam
assistam, moritur (idem, si amoveatur ab
officio) validè ne ego assistam, distinguen-
dum est. Vel enim Parochi mors nondum
scitur, vel jam scitur. Si prius, ob titulum
coloratum, & communem errorem, validè
assistes juxta legem Barbarius. e Si postea-
rius, assistes invalidè, quia delegatio ad ca-
sum determinatum spirat, mortuo delegan-
te. Lege Sanch. f afferentem differentiam
inter delegationem ad unum quid determi-
natum, & delegationem ad casum, personali-
ter egimus supra Tract. 2. de dispensationibus
cap. ultimo.

e L. Barb.
ff. de Prat.
f Sanc. l. 8.
mat. d. 28.
à n. 64 vi-
de etiam
Delag. lib.
1 resp. mor.
dub. 35.

*Licentia data, sed non scita quid o-
peratur?*

7. Si licentiam datam esse à Parocho,
Sacerdoti non constet, invalidè hic assistet,
quia eam nondum habet, donec acceptet,
acceptare autem legitimè non potest, dum
eam datam esse, ignorat. At si dictus Sa-

cerdos nuncium suum misit ad Parochum,
ut dictam licentiam peteret, quam Paro-
chus concessit, & Nuncius nomine Sacerdo-
tis accepit, assistet validè g (sed certè il-
licite graviter, quia sic semper adest pericu-
lum eam nondum esse datam, undè Matri-
monium sit invalidum.) Ratio autem, quod
tunc, si vere, quando sic assistentia invenia-
tur, licentia fuisse concessa, sit dicta assi-
stentia valida, est, quia communiter Do-
ctores tradunt, ut notat Castropal. h & col-
ligitur ex Jure, i cuiuslibet Beneficii, Privi-
legii, Dispensationis, Facultatis, & Gratia
concessio à puncto concessionis factæ Nun-
tius ad id specialiter destinato acceptanti, ha-
bet effectum. Lege, quæ in hanc eandem
rem ego in superioribus k dixi.

g Cast. d.
2. de p^o
par. 1. n.
6. cum
Contra b
Sanc. con-
tra G. Sa-
c. p. 10.
h & col-
ligitur ex
Jure, i cuius-
libet Benefi-
cii, Privile-
gii, Dispensa-
tionis, Facultatis,
& Gratia
concessio à puncto
concessionis factæ Nun-
tius ad id specialiter
destinato acceptanti, ha-
bet effectum.
Lege, quæ in hanc eandem
rem ego in superioribus
k dixi.

Licentia data à Parocho suo Cappellano.

8. Si Parochus det licentiam generalem
ministrandi Sacramenta, seu juxta dicta n. 4.
exercendi officium Parochi Sacerdoti suo v.
g. Coadjutori, quem nos Cappellanum Pa-
rochia appellare solemus, An, sicuti potest
Cappellanus is, assistere ipse Matrimonio, ita
possit alium subdelegare, qui alicui Matri-
monio assistat, dubitari merito potest. Ad
quod Respondeo. Sanch. l. videntur ex con-
textu velle, quod possit in absentia Parochi,
non verò in ejus præfentia, quia in absentia
est delegatus ad universitatem causarum, non
verò in præfentia: at sentio cum Hurtado, m
qui vult posse in utroque casu, quia in utro-
que est delegatus ad universitatem causa-
rum.

h Tr. 1. de
de p. 10. d.
4. p. 10. §.
m. 10.
i. C. S. ubi
ab absentia Pa-
rochia
m. 6.
k Supra l.
5. de p^o
in Tr. de
cast. ref. 1.
n. 18.
m) Sanc. l.
1. mat. d. 19.
n. 19.
o G. Bar.
d. 5. mat.
diff. 10.

Licentia assistendi revocari potest, &c.

9. Denique licentiam hanc assistendi,
datam Sacerdoti, posse revocari, sed, ut
revocatio habeat effectum, debere à Sacer-
dote per Nuntium ad id ipsi destinatum, co-
gnosci revocationem iidem Doctores no-
tant.

*In Ordinem ad quosnam Parochianos, Potest
Parochus prædictam licentiam con-
cedere.*

10. Præmitto, quatuor modis posse
quempiam esse, (quantum ad præfens in-
stitu-

e p^o
ca. 1.
na. 8.
d. Sa-
reche-
re ut
edit 4.
que d.
l^o.
pan.
5. 3.
e. Bar.
Trid.
14. c.
f. Hoff.
mat.
5. 15.

Aitutum facit) in aliquo loco. Primò animo ibi perpetuo, seu absolute, habitandi, quo pacto dicitur is habere ibi domicilium. Secundò, animo ibidem habitandi pro majori parte plus minus anni, ut habet Hurr. a vel, ut alii apud Delugo, b pro parte anni absolute majore, seu saltem pro æquali, perindè solent habitare scholastici in Universitate, litigantes in Curia Principis, &c. quo pacto dicuntur habere ibi, quasi domicilium. Tertio, transeunter per aliquot dies, vel paucos menses, animo redeundi ad locum sui domicilii. Quarto vage, idest sine ullo animo hic, vel illic, sive per domicilium, sive per quasi domicilium, habitandi. Notas differentiam? Hi quatuor nullum certum habent domicilium, habent Tertii, ut, & duo primi.

11. Dico jam Primò. Parochus loci potest validè assistere Matrimonio existentium in eodem loco primis duobus modis, idest per domicilium, vel, quasi domicilium in dicti Parochi Parochia habitantium (etiam primo die, quo sine furo, & fallacia ibi habitare dictis modis incipiunt) non vero potest validè assistere Matrimonio in eodem loco existentium tertio modo, idest transeunter. Ratio est quia respectu illorum is verus est Parochus, non vero respectu horum. Ità Doctores citati præter Pont. c qui cum Sa d affirmat Parochum validè assistere Matrimonio etiam existentium, tertio modo in loco, ubi d Sa p. Pa. ipse est Parochus.

12. Dico secundò. Matrimonii Vagorum quilibet Parochus potest assistere ex sententia Sanch. Pont. ll. cc. & Barbosa e referentis decisionem quandam de hære. Ratio est, quia cum hi nullum habeant Parochum, quemlibet eligere possunt pro suis Matrimoniis, sicuti quemlibet eligunt pro suis Confessionibus: At ex sententia Coninck, & Hurr. locis cit. aliorumque apud Bossium f non potest quilibet Parochus, sed solus ille in cujus Parochia hi Vagi inveniuntur, quando contrahunt. Ratio est (inquit) quia tunc ille est ipsorum Parochus. Sane hæc posterior opinio tutior est, & eligenda, saltem in praxi, licet, priorem esse probabilem, negare non possim, quam, magis esse receptam, testatur ibidem Bossius. Quoniam verò mox dicemus, satis esse, ad validam assistentiam Matrimonii, Parochum unius ex contrahen-

tibus, idè, si unus sit Vagus, quamvis alter fixam habeat alicubi sedem, potest Parochus huic matrimonio assistere, tanquam Matrimonio Vagorum.

13. Debere autem dictum Parochum, antequam iis Vagis assistat, diligenter inquirere, an aliquo impedimento laboret, immò ex Tridentino g debere Parochum g Trid. ses. licentiam habere ab Ordinario hos (sive u- 24. c. 7. de terque, sive alter tantum sit Vagus) Matrimo- ref. matr. nio conjungendi, monitione opus non est.

14. Eos, qui sunt in via, animo relinquendi antiquum domicilium, & aliud acquirendi, qui tamen nondum ad hoc pervenerunt, ad Vagos reducit Castrop. numer. 11. ex Sanch. & Gutierrez: quare pari modo à Parocho, ubi inveniuntur, Matrimonio erunt ex tutiore nostra sententia copulandi: hi enim, cum pristinam reliquerint habitationem, novam verò non dum adquisierint, nullum per se Parochum habent, habent ergo, more Vagorum, illum, in cujus Parochia inveniuntur,

An suis, sed existentibus extra Parochiam?

15. Ex dictis emergit gravis dubitatio. Si unus ex conjugibus habitet in una Parochia, alter in alia, quis erit aptus Parochus pro illorum Matrimonio? Ut responsum distinctè percipias, figuremus duos casus.

16. Primò, Petrus, & Berta habitant ambo in Parochia Sancti Antonii. Secundò, Titius, & Catharina non habitant ambo in eadem Parochia, sed Titius in Parochia Sancti Antonii, Catharina in Parochia S. Nicolai.

Hacfiguratione posita, nimis certum est, Parochum Sancti Antonii validè assistere Matrimonio Petri, & Bertæ, quia cum is utriusque sit Parochus non est, unde de assistentia legitima dubitetur. Atque hic est primus casus.

17. Quoad secundum; Certum item sit, tum Parochum Sancti Antonii posse assistere in Parochia ipsius Sancti Antonii Matrimonio Titii, & Catharinæ, tum Parochum Sancti Nicolai posse assistere in Parochia ipsius Sancti Nicolai eidem Titii, &

Catharinæ Matrimonio. Ratio est, quia, satis servatur forma Tridentini. Ii enim, dum in sua Parochia existunt, vere Parochi sunt respectu Matrimonii inter illos duos, quorum unus est suus Parochianus, esto alter ex conjugibus alterius sit Parochia; connexorum enim eadem est ratio.

18. Certum præterea sit nobis, vel profecto valde probabile, Parochum Sancti Antonii valide assistere dicto Matrimonio Titii, & Catharinæ in Parochia Sancti Nicolai, & Parochum Sancti Nicolai in Parochia Sancti Antonii. Ratio est, quia adhuc ille Parochus est proprius respectu Matrimonii inter

illos duos, quorum alter suus est Parochianus. Esse enim ipsum in aliena Parochia non tollit, ipsum esse eodem modo Parochum suorum Parochianorum, sicuti est in sua, sed solum notat, illud officium congruentius, tunc pertinere ad Parochum loci, quam ad ipsum. Ita Sanchez, a quamvis Navarrus, & Pontius id negent apud Gasparem b Hurradum.

19. Illud ergo superest aliquanto incertius. Quid, si, vel Parochus Sancti Antonii, vel Parochus Sancti Nicolai assistat, si ve Matrimonio Petri, & Berræ, si ve Matrimonio Titii, & Catharinæ in aliena omnino, seu tertia Parochia v. grat. in Parochia Sancti Hippolyti, ad quam, nec conjuges, nec duo illi Parochi ullo modo pertinent?

20. Respondeo, adhuc valide assistere, Ratio est fere eadem, quia ibi is est Parochus respectu illius Matrimonii inter duos, quorum alter sua ovis est; quare satis, superque satis sit Tridentino, quod nihil aliud requirit, nisi præsentiam proprii Parochi: ita Sanchez. c. alii que contra Navarrum, d. aliofque quorum sententiam tamen probabilem esse, non nego. Præterea, sicuti diximus, posse valide Parochum extra Parochiam suis assistere, ita affirmamus, posse Sacerdotem, cui Parochus assistendi licentiam det; Excepto, si ita det, ut expressè sub clausula irritante, illam ipsi limitet, ut assistat in propria Parochia, de qua relate Coninck, e alii que.

21. Si inquiras, an peccet Parochus, si in aliena Parochia assistat Matrimonio suæ ovis?

Respondeo, non peccare, quia assistere non est actus Jurisdictionis (hanc enim Jurisdictionem, quando est contentiosa, fateor licitum non esse exerceri in alieno Territorio) nec continet strepitum externum, ut continent Denunciationes, & Benedictiones, quas item fateor, illicite fieri in Territorio non suo. Ita Hurtadus, & Leander loc. cit. Quod dictum est de Parocho, ob parem rationem dic de Sacerdote delegato ad assistendum, quantum est ex hoc capite, nam, si forte à Parocho, ut modo innui, prohibitus fuisset, secundum gravitatem prohibitionis, esset culpa mensuranda.

Pœna assistentis Matrimonio alieni Parochiani.

22. Pœna, quam incurrit Parochus, vel Sacerdos assistens Matrimonio Parochiani non sui, vel illud benedicens, ex Tridentino f est, tandiu suspensum manere ab Officio, & Beneficio, quandiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo Benedictio suscipienda erat, absolvetur, quæ suspensio est ipso facto, ut habet Averfa, g addens, si Parochus det licentiam Sacerdoti assistendi Matrimonio ovis non suæ, pœnam hanc ab ipso Sacerdote, non à Parocho incurri, quia Tridentinum assistenti imponit hanc pœnam, non verò assistentiam mandanti.

Quis nam Parochus assistet Matrimonio inter absentes?

23. Inquires item hic, qui nam Parochus assistere debet Matrimonio, quando hoc contrahitur per Procuratorem, vel per Epistolam? Respondeo, casus duplici modo posset occurrere. Primò, ut alter ex Sponsis, sit Parochianus loci, ubi contrahitur Matrimonium per Procuratorem alterius Sponsi absentis, & tunc poterit, ut patet ex supradictis, huic Matrimonio assistere Parochus illius loci, vel alius Sacerdos ex licentia dicti Parochi, vel ex licentia Parochi absentis; Secundò, ut uterque Sponsus sit absens; & Procuratores contrahere debeant in loco, qui ad neutrum Sponsum pertinet v. grat. Sponsus sit Paormitanus, Sponsa sit Hispana,

a Sanc. l. 3. mat. d. 19.
Cast. d. 2.
p. 13. 8. 9.
n. 7. Lean. d. 7. matr. qu. 16. Coninck. d. 27. n. 19. Hen. lib. 11. matr. c. 3.
G. Hurt. l. 1. mox cit.
b G. Hurt. d. 5. matr. diff. 6.
c Sanc. l. c. G. Hur. lo. c. Con. l. c. d Navarr. que sequitur Pontius, alii que quos citat. Hurrad. c. Coninck. d. 27. d. 3. Pont. lib. 5. à c. 29. Sanc. lib. 3. mat. d. 33. Av. qu. 6. mat. sec. 4. v. Item dubitatur.

f Trid. 24. r. 1. d. ref. matr. G. Hurt. d. 5. diff. 17. f. 1. g Av. qu. 6. sec. 8. v. Denim.

pana, & utriusque Procuratores sint Messanæ. De his ergo quæri potest, quis debeat esse Parochus assistens: Id certe apud neminem ex his Doctoribus, quos præ manibus habeo, invenire potui. Ad hoc ergo sic, salvo Sapientiorum iudicio, responderem. Cum Doctores omnes, & Tridentinum semper clament, debere esse proprium Parochum, saltem unius ex contrahentibus, qui Matrimonio assistat, sit, ut, quia Parochus Messanensis non sit Parochus, neque utriusque, neque alterius, neque ullo modo ejusmodi contrahentes sint Vagi, fixam enim habent sedem suam, alter Panormi, alter in Hispania, Procuratores autem supponimus, contrahere Matrimonium Messanæ, sit, inquam, ut non possit dictus Parochus Messanensis esse legitimus assistens talis Matrimonii. Debet igitur esse Parochus Sponsi, vel Sponsæ, qui, quia est absens, det licentiam alicui Sacerdoti existenti Messanæ. Neque id difficile factum erit, si cui enim debet Messanam afferri fides denunciationum, quæ necessariò, ut mox dicemus ex Tridentino, exhiberi debent in Parochia Sponsæ, & Sponsi, ira poterit afferri licentia assistendi.

§. VI.

Qui Testes.

1. **P**Lura de hujusmodi Testibus dicta sunt propter connexionem, quam habent in hac re cum Parocho: solum ergo duo sunt, vel addenda, vel confirmanda.

2. Primò. Non sufficit, si unus, immò etiam plures Testes sint præsentis consensui viri, & alter, sive alii, etiam plures, consensui mulieris, vel contra. Nam iidem, tum Testes, tum Parochus integro contractui Matrimonii præsentis esse debent, ut de illo testificari queant, & Tridentino satisfacere.

3. Secundò, quamvis in aliis commerciis humanis plerumque, præsertim in rebus gravibus, ut actus sint legitimi, desiderentur Testes idonei, sive omni exceptione majores; unde in jure repelluntur à testificando infames, excommunicati, propinqui, scæminæ, &c. tamen in casu nostro factis est, ad validitatem, quilibet, qui usu rationis polleat, advertatque, quid agatur. Quare sufficiunt prædicti infames, excommunicati,

propinqui, scæminæ, ut etiam servi, pueri rationis compotes, immò etiam Infideles. Ratio est, quia Tridentinum Testes requirit, nihil restringens, ad eorum qualitates exquirendas. Et meritò, quia id auferret periculum, vel scrupulum nullitatis Matrimonii. Adde Primò, si necessaria foret in Testibus qualitas aliqua, jam suppleri à Parocho, qui certè est Testis qualificatus, qui que aliis auctoritatem præsentia sua conferre potest. Et certè suppletur etiam ex voluntaria electione utriusque partis. Adde Secundò, cum hæc Tridentini dispositio corrigat jus commune, in quo ante Tridentinum nulla erat necessaria Testium præsentia, interpretandam illam esse, ita, ut quantò minus possit, illud Jus corrigat. Hæc fuit Sanch. a aliique.

4. Dixi in casu nostro, id est ad contractionem Matrimonii, nam ad probandam Matrimonii jam contracti invaliditatem, ut illud scilicet dissolvatur, Testes debere esse omni exceptione majores, rectè notant iidem Doctores, & decrevit Summus Pontifex. b

CAPUT III.

De Denunciationibus.

§. I.

Quanta sit earum obligatio.

1. **T** Tridentinum sic e habet: Ut in posterum, antequam Matrimonium contrahatur, ser à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Missarum solennia publicè denuncietur, inter quos Matrimonii sit contrahendum. b C. 1. de

2. Porò hæ denunciationes, quæ tandem nihil aliud sunt, nisi monitiones quædam, ut, qui fortè noverit impedimentum aliquod intercedere inter eos, de quibus fit monitio, illud Parocho manifestet; hæ inquam, denunciationes, si negligantur, non invalidant Matrimonium, ut nuper diximus, at peccari, tum à Parocho, tum à contrahentibus, qui eas omittunt, dubium non est, & quidem ex se mortaliter, quia ex se gravis res est.

3. Excusat autem à mortali. Primò, parvitas materiæ, puta, si omitteretur tertia denunciatio, quando nullum esset morale

Mmm 3 peri-

a Sanc. lib. 3. d. 39. c. 41. Canon. d. 2. de spons. p. 13. §. 13. Aver. q. 6. matr. sec. 5. Boss. de matrim. c. 5. §. præfer. 12. Leand. d. 7. matr. q. 44.

Diana vocans hanc doctr. com. p. 11. Tr. 7. ref. 33. b C. 1. de Consan. quineit. c Trid. sess. 24. c. 1. de ref. matr. d. Sanc. lib. 3. matr. d. 5. nu. 7. Villalob. Diana, a-llique ap. Aversam

mandum.